

SOCIALISTES I ESTATUT

LLUÍS MARIA DE PUIG

En el procés de debat de l'estatut al PSC, una vegada més, li ha tocat el paper menys lluït, però el més eficaç, el menys brillant, però el més patriòtic, el menys mediàtic però el més responsable, el menys cridaner però el més decisiu. No és nou; gairebé és un estigma. El mateix es pot dir del President Maragall (del Partit i de la Generalitat) que amb actitud de rigor i responsabilitat ha renunciat a un protagonisme que li hagués estat fàcil però que tal vegada no necessàriament hagués estat positiu per a la consecució dels objectius que es persegueixen.

Miquel Iceta va assenyalar en el Parlament de Catalunya en el moment d'aprovar-se el projecte d'Estatut que el PSC havia expressament renunciat al protagonisme que, per la seva importància decisiva podia tenir. Pel be de la cosa, per a no introduir més cops de colze, ni més fotografies, ni més afanys de capitalització partidària dels que pertocaven, vist l'afany que en aquest camp tenien uns i altres. Ja n'hi havia prou i massa. Per no entorpir encara més un procés ja excessivament complicat Pasqual Maragall i el PSC varen renunciar a un paper més protagonista.

Ara s'ha de dir alt i fort que sense Maragall i el PSC no hi hauria estatut. Maragall amb la seva tenacitat i tossuderia en va ser l'impulsor. Quan era a la oposició, en el Pacte del Tinell durant tota la redacció de l'estatut, en la seva aprovació a Catalunya. Però a més Maragall ha estat decisiu aquests darrers anys pel que el PSOE i sobretot, José Luís Rodríguez Zapatero, obrissin la possibilitat a un nou estatut malgrat la descomunal campanya que, per compte de l'estatut, han descarregat el PP i els mitjans de comunicació afins. Maragall s'ha compromès de tal manera amb aquest estatut, hi ha projectat tanta dedicació i tossuderia que ha acabat esdevenint per als contraris a l'estatut, com una mena de bestia negra a la mateixa altura, si fa no fa que Josep Lluís Carod Rovira, l'altre català estigmatitzat.

El PSC ha seguit aquelles passes. Montilla, De Madre, Iceta, i Lidia Santos han impulsat des del partit i des de la ponència estatutària un estatut ambiciós

dissenyat en l'acord del Tinell, al qual el PSC ha estat fidel. Bé que ha intentat en tot moment evitar plantejaments demagògics (que altres posaven sobre la taula) i fer un projecte de propostes possibles, objectius atenyibles, arribar a un text susceptible d'obtenir una majoria en el Congrés de Diputats. El mes de setembre passat el PSC és trobà davant una prova de força. Les hipoteques de discurs nacionalista de CiU i ERC portaven a aprovar un text estatutari de màxims, que trobaria moltes dificultats a Madrid entre d'altres coses per que en una sèrie de punts no s'ajustava a la Constitució. Potser per al PSC el més còmode llavors hagués estat dir prou, no acceptar l'esllavissament radical i reconduir un procés que ens portaria, en els millors del casos a rectificacions posteriors amb les frustracions inherents. Tal com s'ha esdevingut. Ningú ens va escoltar. Com els altres grups coneixíem els punts que no podrien passar en el debat de Madrid. Varem assajar de millorar el text i adequar-lo al màxim a l'estatut possible en aquest moment històric. Varem presentar 60 esmenes al parlament de Catalunya per facilitar les coses. No ens volgueren fer cas i llavors s'aliaren, en una actitud irresponsable, CiU i ERC. Però malgrat l'error no varem voler que s'encallés l'estatut per nosaltres i varem votar, amb tot, el projecte. Per què ho varem fer, se'ns pot dir; doncs bé, perquè l'estatut és una cosa massa important per a fer-ne partidisme. Possiblement a una part important del nostre electorat i als nostres companys del PSOE els hagués agradat llavors que el PSC hagués aturat, amb un cop de timó, aquell demarratge inoportú i irreflexiu que fet de cara a la galeria nacionalista havia de tenir interpretacions negatives per a Catalunya, aquí i allà. Però varem aguantar, pel bé de la causa, conscients del problema a que portava aquell projecte, tal com havia assenyalat oportunament el Consell Consultiu, i varem votar amb la responsabilitat dels que no volíem enterbolir, d'altra banda, l'acció d'un govern catalanista i d'esquerra, que era necessari no dividir.

Després, n'hem vist de totes. Els que van fer endurir el projecte fins el darrer moment (CiU) varen ser, tant aviat com els fou possible els que van recular, produint els efectes que tothom sap. Anava de jugada política i amb el caragirament a que ens tenen acostumats en un tres i no res es va produir la foto que buscava en Mas. El cas de CIU, és increïble; primer fent radicalisme barat

demanant la lluna o no hi havia projecte (per exemple, el sistema de finançament), per després acceptar a la primera la rebaixada.

Ara, els que ha fet possible aquest estatut han estat sens cap mena de dubte els socialistes. Maragall i el PSC, d'entrada i Rodriguez Zapatero i el PSOE tot seguit, aquesta és la realitat. Totes les piruetes de Mas i els clams reactius de Carod no serien res sense la voluntat del socialisme espanyol a reformar l'Espanya de les Autonomies, empesa de manera especial i decisiva pel PSC. Tothom sap que amb el PP no hi havia res a fer i que qui ha tirat endavant l'estatut, contra la dreta espanyola política i la seva cohort mediàtica, ha estat el socialisme. I en una situació en que electoralment parlant pel PSOE i per Zapatero probablement era millor dir ara no, no hi ha les condicions desitjables. Hagués estat perfectament comprensible considerar que no era el moment, amb les forces de l'espanyolisme furiós desfermades (campanya mediàtica, oposició frontal del PP, boicot als productes catalans, ressorgiment de la catalanofòbia...) i amb una penalització de baixa tremenda de la intenció de vot pels socialistes a causa de l'estatut, tal com indicaven les enquestes. Però malgrat la tempesta i els mals averanys Zapatero ha aguantat i el PSOE ha aguantat i gràcies a això hi haurà estatut.

I encara més: no era pas evident que tot el socialisme aguantaria. Hi hagué les veus discordants, al llarg de l'elaboració de l'estatut i del text aprovat el 30 de setembre al Parlament de Catalunya. La brama mediàtica, distorsionadora i falsejant tenia els seus efectes sobre sectors del socialisme menys favorables a canvis estatutaris, especialment aquells que afectaven a la simbologia. Tot plegat tenia una certa lògica. En el nostre país hi ha gent tan summament ingènua (o imbècil) que pensa que a la resta d'Espanya s'han de comportar sempre com si fossin nacionalistes catalans. I no toca, és clar. Hi ha qui té la dimensió espanyola com a referent, i a l'estat com a marc del procés polític i fins i tot com a objectiu immediat de la política; ignorar-ho és, certament d'una gran ignorància. Es més; el que té la responsabilitat del govern de l'estat té l'obligació de la visió i l'acció de conjunt i no la de una sola comunitat autònoma, de la mateixa manera que un Conseller de la generalitat no pot tenir només la visió de la ciutat de Girona, ans la de tota Catalunya. Això que és tan elemental que quasi no s'hauria d'escriure, és quelcom que sovint no es té en compte a l'hora

de les reivindicacions. I es un error. Des de Madrid tenen l'obligació de contemplar els efectes de cada estatut sobre el conjunt i han de vetllar per que la quadratura financera sumi cent. I, des de aquesta perspectiva és lògic que certes propostes creïn dubtes i fins i tot rebuig. Es tracta de negociar, convèncer i arribar a acords.

És el que ha passat; i tan bon punt s'han esvaït les arestes simbòliques i els elements d'inconstitucionalitat, tot el PSOE, com un sol home ha votat l'estatut. Aquest és un mèrit, en primer lloc i sens dubte de Zapatero y Perez Rubalcaba, que han fet la pedagogia interna que calia. Però també durant anys, del PSC, que ningú ho oblidi.

I hem arribat a la situació actual la qual demostra que qui aporta els vots a l'estatut, més enllà de l'Ebre, som el socialistes. Més de dos terços del vot son socialistes, aquesta és la pura realitat. Ningú no ens aporta cap altre vot que el propi. Sembla que només som nosaltres els que ho hem de fer. I els homòlegs de CiU i d'Esquerra? Quans vots aporten a l'estatut uns i altres ? Potser un dia n'haurem de parlar de tot això.

A mi em sembla que els socialistes hem estat a l'alçada del desafiament i que si el nostre capteniment hagués estat el de d'altres, en aquesta batalla per l'estatut, especialment en els incidents de recorregut, ens hauríem estalviat prou disgustos.

NOU CICLE Abril 2006